

Saha Kolaylaştırıcıları için bilinçlilik değerlendirme rehberi

Bu doküman saha kolaylaştırıcılarının bilinçlilik değerlendirmesi yaparken takip edecekleri protokolü içerir.

Çizimlerle “bilinçlilik değerlendirmesi” yapmak

1) Yapılan şeyi çiftçiye **açıklayın** ki nasıl cevap vereceğini bilsin. Yapılan şeyin bir anket olduğunu, amacının ise bu öğrenme grubuna verilen eğitimlerde **tehlikeli çocuk işçiliğinin** ne kadar iyi anlatıldığını araştırmak olduğunu belirtin. Kendisine pamuk üretim alanlarında yapılan işlerin yer aldığı bir dizi çizim göstereceğinizi ve bu işlerden hangilerinin tehlikeli olduğunu söylemesini ve nedenini izah etmesini isteyeceğinizi anlatın.

2) Çizim teker teker **gösterin**. Kabul edilebilir / iyi uygulamalarla tehlikeli işler birbiriyle karışık olsun. Her çizimde çiftçiye o çizimde gösterilen işin çocuklarca yapılmaması gereken tehlikeli bir iş mi olduğunu yoksa o işi çocuğun yapmasının kabul edilebilir mi olduğunu sorun. Bu cevap için biraz süre tanıdıktan sonra bu defa çiftçiye çizimde gördüklerinin ona o işin niçin tehlikeli ya da kabul edilebilir olduğunu düşündürdüğünü sorun.

Not: Çiftçi cevabında çocukların yüz ifadesinden söz etmişse (örneğin “çocuk korkmuş/endişeli görünüyor; dolayısıyla yaptığı iş tehlikeli olsa gerek” gibi) ona “çocuk böyle görünmesine neden olacak ne yapıyor?” diye sorun.

3) Çiftçilerin verdiği yanıtları aşağıdaki anahtara göre **değerlendirin**. Her çizim için, çiftçinin verdiği yanıtın aşağıdakilerden hangisine uygun olduğuna karar verin:

- a. **Yüksek derecede bilinçlilik (1. kategori)**
- b. **Temel bilinçlilik (2. kategori), veya**
- c. **Düşük derecede bilinçlilik (3. kategori)**

4) Sonuçları BCI’nın talimatlarına göre **rapor edin**. Lütfen cevaplar arasında aşağıdaki çizelgede **yeşil** (çiftçiye otomatikman 1. kategoriye sokan cevaplar) ya da **kırmızı** (çiftçiye otomatikman 3. kategoriye sokan cevaplar) renkle gösterilenlerin bulunup bulunmadığını açıkça belirtin.

Cevapların değerlendirilmesi

Aşağıdaki çizelgede çiftçilerin kendilerine gösterilen her çizim için verdikleri cevapların nasıl değerlendirileceği açıklanmaktadır.

Çizim	1. Kategori – Çiftçinin cevabı aşağıdaki cevapları en azından kısmen yansıtıyorsa değerlendirme 1. Kategori olacaktır.	2. Kategori– Çiftçi işin tehlikeli olup olmadığı konusunda doğru cevap vermiş fakat cevabı eksik yahut gerekçesi yanlışsa değerlendirme 2. Kategori olacaktır.	3. Kategori– İş neyin tehlikeli hale getirdiği konusunda düşük bilinçlilik seviyesi yansıtan cevaplar.
Ot ayıklama	“İş tehlikeli çünkü çocuk eğilirken belini sakatlayabilir.”	Çiftçi yanıtında işin tehlikeli olduğunu söylüyor fakat gerekçesi yanlış: örneğin “iş tehlikeli olabilir çünkü çocuk çok yoğun çalışıyor.”	İş tehlikeli saymıyor.
Pamuk yükü taşımak	“Resimde gösterilen iş tehlikeli çünkü çocuk kendisi için fazla ağır olan yükleri kaldırıyor.” Çocuklar için iş yoğunluğunun sınırlı tutulması gerektiğinin farkında.	Çiftçi cevabında işin tehlikeli olduğunu söylüyor fakat gerekçesi yanlış: örneğin “iş tehlikeli olabilir çünkü çocuk çok yoğun çalışıyor.”	İş tehlikeli saymıyor.
Makinelerin olduğu yerlerde çalışma	Çocukların hem makinelerde çalışmalarını hem de tarım makinelerinin olduğu yerlerde bulunmalarını tehlikeli sayıyor.	Çocukların makine kullanmalarını tehlikeli bulmakla birlikte eğer kullanmıyorlarsa makinelerle aynı yerde bulunmalarında sakınca görmüyor.	Makineleri çocuklar için tehlikeli saymıyor.
Zirai ilaçlara maruz kalma	İş tehlikeli sayıyor ve çocukların HEM zirai ilaç uygulaması yapılan alanın yakınında HEM DE uygulamanın hemen ardından tarlada çalışmasının zararlı olduğunu belirtiyor.	İş tehlikeli sayıyor ve çocukların YA zirai ilaç uygulaması yapılan alanın yakınında YA DA uygulamanın hemen ardından tarlada çalışmasının zararlı olduğunu belirtiyor.	İş tehlikeli saymıyor.
Tarlada ağır iş	İş tehlikeli sayıyor ve çocukların ağır işlerde çalıştırılmaması gerektiğini vurguluyor.	İş tehlikeli sayıyor fakat iş yoğunluğundan söz etmiyor.	İş tehlikeli saymıyor.
Genel iyi uygulamalar	Hiçbir işi tehlikeli saymayıp gözetimin VE bilgi aktarımının / çiftçilerin çocukları yönlendirmesinin önemini belirtiyor.	Gözetimin VEYA bilgi aktarımının / çiftçilerin çocukları yönlendirmesinin önemini belirtiyor.	Çocukların yaptığı iş tehlikesiz olduğu halde tehlikeli sayıyor.
Eğitim	Çiftçi, çocukların okul saatlerinde tarlada çalışmamasının doğru olduğunu düşünüyor.	Çocukların okula gitmesinin iyi bir şey olduğu yönündeki temel cevap.	Resmi anlamıyor ya da tarlada iş varken çocukların okula gitmesi gerektiği düşüncesine katılmıyor.

İlaçlama sonrası	Çiftçi, çocukların tarım ilaçlarına maruz kalmamaları için ilaçlamadan hemen sonra tarlaya girmemeleri gerektiğinin farkında.	Çiftçi cevabında çocukların tarlalar ilaçlanırken çalıştırılmaması gerektiği düşüncesini yansıtıyor fakat ilaçlanmış ekinlerden cilde temas yoluyla ilaca maruz kalma tehlikesinden söz etmiyor.	Resmi anlamıyor ya da çocukların zirai ilaçlama yapılmış tarlalarda çalıştırılmaması gerektiği düşüncesine katılmıyor.
Uygun ağırlıktaki yüklerin taşınması	İşin hafifliğini gerekçe göstererek çocuklar tarafından yapılabileceğini söylüyor.	İşin yoğunluğuna değinmeksizin çocuklar tarafından yapılabileceğini söylüyor.	Çocukların yaptığı iş tehlikesiz ama o tehlikeli sayıyor.